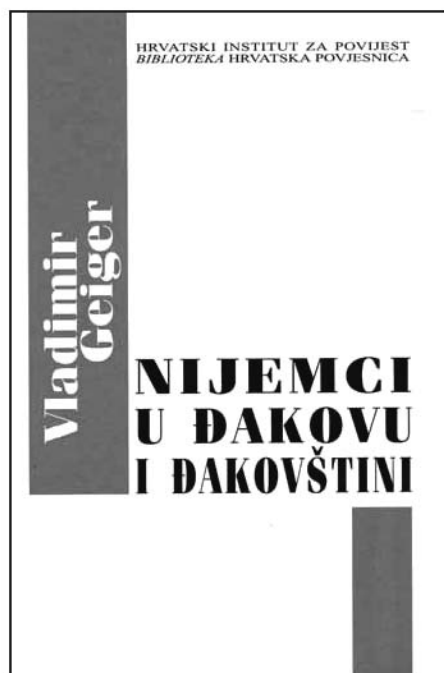

Vladimir Geiger: Nijemci u Đakovu i Đakovštini

Hrvatski institut za povijest i Dom i svijet, Zagreb, 2001,

Nakon višegodišnjeg bavljenja poviješću Nijemaca na području jugoistočne Europe, napose njihovim stradanjem nakon završetka Drugog svjetskog rata, ovih dana izašla je iz tiska i peta Geigerova knjiga (tri je potpisao sam, a dvije kao koautor s Ivanom Jurkovićem) u kojoj problematizira mjesto i ulogu Nijemaca na lokalnom nivou. Riječ je o studiji "Nijemci u Đakovu i Đakovštini" objavljenoj u Biblioteci Hrvatska povjesnica Hrvatskog instituta za povijest, zapravo u nekim aspektima revidiranoj doktorskoj disertaciji naslovljenoj "Njemačka etnička zajednica u Đakovu i Đakovštini od početka 19. do sredine 20. stoljeća". Disertacija je obranjena u Zagrebu prosinca mjeseca 1996. godine.

Činjenica što je od obrane radnje do njenog integralnog objavljivanja prošlo gotovo pet godina bitno je utjecala na izmjene i dopune prvobitne verzije rukopisa. Naime, kako su Nijemci ostali autorov primarni znanstveni interes i u proteklih pet godina, bilo je za očekivati da će nove spoznaje dobivene recentnim istraživanjima naći mjesta u spomenutoj knjizi. To se uistinu i dogodilo.

Učinjene intervencije svode se uglavnom na optimalna skraćivanja prvobitnog teksta i ispise još potpunijih bilježaka. Na taj način autor je znanstvenoj zajednici, posebice onima zainteresiranima za ovu problematiku, ponudio dodatne argumente za u knjizi iznesene teze, a široj čitalačkoj publici čitko i pregledno štivo.

Sadržajno, knjiga je pokušaj cjelovitog: demografskog, političkog, gospodarskog i kulturnog djelovanja Nijemaca na prostoru Đakova i Đakovštine

od početka naseljavanja u drugoj polovici 18. stoljeća do sredine 20. stoljeća kada su, na osnovu pripisane im kolektivne odgovornosti za izbijanje Drugog svjetskog rata i u njemu počinjene zločine jednog dijela svojih sunarodnjaka, beskrupulozno opljačkani i protjerani s ovih prostora. Razdoblje od oko dva stoljeća prisutnosti Nijemaca na području Đakova i Đakovštine autor je obradio u pet poglavlja: Nijemci na biskupijskom vlastelinstvu do 1848.-9. godine, u Đakovu i Đakovštini od 1848.-9. - do izbijanja Prvog svjetskog rata 1918., u periodu između dva rata, u Drugom svjetskom ratu (1941.-1945.) i nakon njega. Na kraju knjige, kako je to inače uobičajeno za knjige ovakvog profila, izostao je popis literature (doduše, implicitno sadržan u bilješkama uz osnovni tekst), ali je zato priloženo kazalo osobnih i zemljopisnih imena te sažetak na njemačkom jeziku.

Studija "Nijemci u Đakovu i Đakovštini" zasigurno je najcjelovitiji prikaz prisutnosti njemačke etničke zajednice u hrvatskim krajevima, a vjerujem i metodološki dobar model primjenjiv, kako na druge geografske cjeline, tako i na druge etničke zajednice koje danas obitavaju u Republici Hrvatskoj. Ali ne samo to. Svaki onaj koji se osmjeli pisati društvenu povijest Đakova i Đakovštine u ovoj knjizi naći će jasno ucrtane koordinate unutar kojih se treba kretati, kao i obilje upotrebljive faktografije. Upravo stoga treba ju iščitavati slojevito, ne samo kao povijest Nijemaca, već i kao relevantan doprinos sagledavanju društvene povijesti Đakova i Đakovštine.

Borislav Bijelić